

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru insertiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Cătră alegători.

Fraților alegători români! Alegerile de deputați pentru dieta țerii sunt ca mâne aci. Partidul național român, ai cărui membri sântem toți Români și mai vârtos toți alegătorii români, nu și-a schimbat întru nimic hotărârile sale sârbătorești, de a nu lua parte la alegerile pentru dieta țerii! Să ne ținem deci toți de acele hotărâri și în înțelesul lor, în zilele de alegere de deputați dietali — să stăm acasă!

Nu avem pentru cine da voturile noastre! Candidații unguri toți, fie de-ai guvernului, fie din opoziție, sânt tot o apă: nici unii nu ne vor binele! Jidanii îi ridică pe umeri pe zdrobitorii nostri; toți străinii le țin isonul, căci merg în dietă în tabăra mamelucilor: nu avem dar' cui da voturile și încrederea noastră: — să stăm acasă!

Deputați naționali români, adecă cari se între în dietă sub flamura programului nostru național, nu pășesc nicăiri, și nici n'ar putea păși decât cu știrea și învoirea partidului. Partidul nu dă nimănui incuviințarea asta, prin urmare ori-cine ar păși de candidat, chiar Român fiind, n'avem să-l spriginim, căci el lucrează, prin pășirea sa, la spargerea hotărârilor noastre naționale, lucrează în contra noastră, călăuzit de scopuri personale mîmăi! De ne-ar ruga dar', ici-colo, fraților alegători, chiar un Român să-l spriginim, să nu-i credem vorbelor, să-i tăgăduim spriginul nostru și — să stăm acasă!

Tot cel-ce va lua parte la alegeri, va fi socotit scos din rîndurile partidului nostru național și un spărgător al mândrei noastre țineri la olaltă!

Toate foile românești, una ca una, scriu cu toată hotărârea în

acest înțeles, că nicăiri Români se nu iee parte la alegeri. Prin urmare glasul tuturor bărbaților români cu trecere și pricepere pentru treburile noastre naționale, sună la fel: să stăm acasă!

Toți cărturarii din toate părțile, din toate comunele, sânt rugați a propovedi poporului în înțelesul de mai sus, a lumina mai ales pe alegători despre acest lucru, ear' despre ținuta lor, ascultătoare și mândră, ori, ceea-ce n'am dori, îndărătnică și rea, să binevoiască a ne vesti și pe noi, necruțând pe nimenea!

Distrugerea partidului național român. Din Sibiu ni-se scriu următoarele: Presidentul partidului național român, dl Dr. Ioan Rațiu, a convocat la Sibiu pe azi, Mercuri în 2/14 Oct. c. pe „frunțașii” români la o «consfățuire confidentă, în afaceri electorale». Invitări s'au emis vre-o 50, căci atâția frunțași crede dl Rațiu, că există între Români. Precum poate ori-și-cine vedea, prin acest pas neprecuțat dl Dr. Rațiu, în calitate de «president a partidului» a călcat în picioare spiritul, de care au fost conduse conferențele naționale, cari tocmai în afaceri electorale au instituit comitetul central, care azi este nesocotit de chiar presidentul seu! Va să zică, dlui Rațiu nu-i este de-ajuns, că atotputernicul guvern lucrează pe toate căile la desorganizarea noastră, ci prin faptul acesta acum contribuie și d-sa la distrugerea partidului nostru național.

Dintre invitați am văzut de dnii: adv. Isac (Cluj), Amos Frâncu, ingin. O. Tilea, Dr. Diaconovich (Sibiu), Fr. Hossu (Deva), Dr. Ciuta (Bistrița), adv. Patița (A.-Iulia), frații Mocsonyi, ear' dintre membrii comitetului pe dl P. Barbu. Dnii Dr. V. Lucăciu, Dr. V. Fodor, Dr. Tripon, Dr. D. P. Barcianu, D. Comșa, Nic. Cristea etc. etc. — n'au fost invitați! Cești trei din urmă poate se privesc din partea presiului de demisionați, cu toate-că, încât

se știe, demisia lor nu a fost primită de comitet!

Ce se va hotări în acest înalt areopag compus pe sprinceană veți afla, dar' în tot cazul 'i-am dori dlui Dr. Rațiu mai multă isbândă, ca de câtă s'a învrednicit, de când condus este de spiritul luminat al companiei Dredean-Daian-Coroian!

Conferență electorală.

Eată ce s'a hotărît Mercuri în sfatul celor conchemați de dl Dr. Rațiu:

Pe ziua de 12/24 Octomvrie c., adecă pe Sâmbăta viitoare, este conchemată la Sibiu conferență generală electorală. La conferență vor avea să iee parte câte doi bărbați de încredere trimiși din fiecare cerc electoral.

Pentru a o putea face aceasta, președinții cluburilor centrale electorale și cei ai cercurilor, să concheme în cel mai scurt timp pe alegătorii români la o adunare, în care să-și aleagă pe bărbații de încredere, cari apoi pe 24 Oct. să meargă la Sibiu.

Aceasta e hotărârea. O hotărâre mare, pentru ducerea în deplinire a căreia, într'un chip vrednic de conferențele naționale de mai nainte de același fel, s'ar recere un timp cel puțin de vre-o lună, nu de — 7 zile!

Vom reveni.

Nouele alegeri.

Pentru-ca cetitorii nostri să vadă ce părere au și alții, despre ținuta ce alegătorii români trebuie să o aibă față de nouele alegeri de deputați, lăsăm să urmeze în cele de mai jos și vocile celorlalte foi românești dela noi, prin cari se rostesc bărbații nostri cu trecere în politică. Ori-cât de răsleții în alte

treburi, în privința aceasta toți sânt de o părere. Eată anume părerile lor:

„Tribuna” din Sibiu, în numărul seu dela 11 Octomvrie scrie între altele:

»Trebuie să dezvoltăm toată activitatea posibilă, pentru-ca să ne menținem pasivitatea și să o validăm!« Și este de părere, că să folosim privilegiul, intrunind pe alegătorii români în adunări, la cari să le tălmăcim ce va să zică a fi pasiv față de alegerile dietale, adecă a nu lua parte la ele, și de ce e bine în chip demonstrativ să nu luăm.

„Dreptatea” din Timișoara, scrie în numărul seu dela 7 Octomvrie:

»Ca partid național, cum ne credem și voim să fim, nu ne este dată posibilitatea de a ne mișca, de a face us de libertatea constituțională-electorală. Prin urmare nu ne rămâne alta, de cât să stăm cu toții pe basa veche, care pentru noi există, și să rămânem în pasivitate, conform concluserilor luate la timpul seu din partea conferențelor delegaților.«

În numărul seu dela 9 Octomvrie, »Dreptatea« scrie mai departe tot privitor la alegeri:

»Între asemenea împregiurări (adecă între împregiurările noastre de azi) poporul, îndemnat să între în luptă, nu ar intra spre a se oțeli etc., ci spre a se corupe, demoraliza, descuragia; nu l'am împinge în luptă, ci în moarte, la vârsare de sânge, în nefericirea lui și a noastră! Așa ceva nu e nici folos, nici câștig național sau patriotic! Eară pe acei nefericiți rătăciți sau lingăi ai nostri, cari ar lua parte activă la alegeri, în ceata partidului guvernamental, va trebui să-i eschidem pentru totdeauna din șirul partidului nostru!«

Ear' în numărul seu dela 1/13 Octomvrie, »Dreptatea« scrie despre cum se cade poporului însuși să se poarte, următoarele:

»Mulți pot fi induși în greșală, că nu fac nimica rău și nu strică nimănui nimic dacă — dau și dracului tămăie!«. Eată, asta este ceea-ce voim noi a evita! Este o cerință a bunăcuviinței ca poporul și alegătorii români să nu desconsidere politica națională a inteligenței sale naționale, ca astfel poporul

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Despărțire.

Așa de trist te-ai despărțit
De mine n'ziua-aceia, dragă,
Știai că n'o să mă mai vezi
Mai mult vieța ta întregă.

Eu n'am plâns, pentru ce-aș fi plâns,
Când știu și simt atât de bine,
Că'n viață n'o să mă despărț
Nici un minut macar, de tine!..

Deosebire.

d-șoarei E. V.

La marmora cu slove triste
Ingenunchind tu plângi cernită.
Ce dureros jelești ființa
Cea mult iubită!

Ear' eu în roșu îmbrăcată
Forțez să rid ca 'n totdeauna,
Și cine-ar crede, că durerea
Ne e tot una!..

Elena din Ardeal.

Premiul.

— Un boboc de fată blândă. —

Eram de vre-o trezeci-și-cinci de ani și flăcău, lucru care desnădăjduia pe părinții mei. Zilnic trebuia se aud muștrări. Ba că: Ce, doar' n'o să rămâi toată vieța ta flăcău? Sau: Va să zică vrei să rămâi nefolositor omenimii? Tu nu știi că un flăcău bătân e ca o cracă uscată, pe care trebuie s'o taie grădinarul?

Și când vedeau că nuînțeleg:
— Ce o să se aleagă de tine când n'om mai fi noi? ai? Spune, de, dacă-ți dă mâna. Cine o să te îngrijească în cas de boală? Cine o să-ți facă bucate? Că doar' lipsă de fete tinere, frumoase, slavă Domnului, nu ducem. Eată noi cunoaștem fete cari ar face minuni!..

Și câte d'asteal La urmă mai venia și înșirarea taților fetelor. Cutare fată singură la părinți; însușirile: părinții bătrâni, avere mare; alta, fata unui negustor de vite, avere ear' cum se cade, și câte! pe urmă dacă e vorba de fete cum se cade, apoi e fata cutărui, o fată cu talent, cântă cu toate instrumentele, e artistă până în mēduva oaselor și ecetera.

Când ajungeau părinții mei la «ecetera», par'că mai rēsuflam, că prea o făceau și ei lungă cu înșirarea atâtor fete și calități. Și apoi și mie îmi venia greu, că mă incurcam, nu mai știam pe care să o aleg. Inșe de-oare-ce eram destul de bogat, voiam să iau

o fată care să-mi placă, o fată tinără. De aceea rămasei surd la toate povețele date de cătră prea iubiiții mei părinți. Lucrurile stau astfel, când primiram visita unei verișoare.

— Dragă Emil, am găsit ceva bun pentru tine! Așa zicea mama. Căci Emil, nenorocitul Emil, eram eu.

— Aha, 'mi-am zis eu: ear' e ceva pentru mine.

Mama mea urmă: Da, o partidă foarte frumoasă, o fată care desemnează ca Rafael, și care cântă ca o priveghitoare!

— Și cum o chiamă pe d-neaci?

— Charlotta.

Tușa mea adăugă: Și ce e mai frumos e, că și dinsa are avere, tatăl ei a fost furnisor al armatei.

— Da, da, mă gândii; trebuie să fie bogat dacă a fost furnisor!..

— Dacă nici cu Charlotta n'o să te mulțumești, apoi nu mai știu nici eu ce să mai zic, ești foarte greu de mulțumit.

Asta era vara mea.

Și încă nemulțumită cu atâta, urmă: Da, să știți, e chiar așa după-cum zic eu, că eu cunosc pe Charlotta de când era mică de tot, din pension: e un ânger, ea a fost singura care a luat premiul de blândeță!

— Dacă a luat premiul de blândeță, apoi nu mai am nimic de zis. Și s'a încheiat discuția. După câteva zile primii o invitație, și tușa mea mă introduse în familie. Charlotta era fată bună, de vre-o douăzeci-și-patru de ani; foarte drăguță și blândă la arătare. Imi plăcu numai de cât. Când mă vėzū își puse

ochii în pământ, și mă luă cu deamănuntul dela cap până la picioare! Eram răpît. După câțva timp 'mi-s'a dat voie să fac curte d-șoarei. Fata era foarte puțin vorbăreată, însă în schimb părinții ei erau pe cât se poate de buni de gură. Invitațiile seara n'au întârziat. Și când era la masă, la cea, viitoare mea soție se așeză la pian și ne cânta câte ceva cu voce plăcută. Pe când cânta fata, mama ei îmi înșira toate calitățile fiicei sale.

Intr'o seară mă duse la un dulap, îmi arătă o mulțime de premii luate de prea iubita ei fiică. Mă mirau atâtea premii.

— Da, domnule, să știți, a luat și premiul de blândeță.

— Ași, se poate?

— Da, da, să-ți-l arăt?

— Vē rog, fiți atât de bună.

Mama fetei îmi arătă o carte intitulată «Istoria reginelor nefericite». Trebuie să fi fost foarte multe regine nefericite, căci era groasă a naibii cartea ceea: groasă și grea! După-ce rēșfioii bine printr'insa, trebui să ascult înșirarea celorlalte premii luate cu atâta ușurință, și la fiecare îi făceam câte un compliment asupra tericirii de a avea o asemenea fiică. Până atunci încă nici nu vorbisem cu fata, de aceea într'o seară fiind singuri, mă folosiiu de împregiurare ca să o întreb asupra sentimentelor ei. Ii zisei:

— Domnișoară, sânt aproape logodit cu d-voastră, și încă nu știu ce părere aveți de neînșmnată mea persoană. Nu știu dacă vē plăc sau nu?

și alegătorii români să nu se desbina ori deslășesc de inteligența sa, care prin politica națională română, voește binele poporului întreg! O astfel de desbinare înseamnă atâta, cât a se desbina turmele de păstori lor! Turmele desbinate de păstori lor, știm bine, ajung pe mâna lupilor, și știm că lupii de ce se bat după turme fără păstori: Ca să le mulgă și tundă — fără milă și fără frică!

Indemnând drept-aceea inteligența să rămână pasivă, ear' poporul să urmeze inteligenței, »Dreptatea« încheie:

»Ca să isbutim odată cândva, trebuie ca toți Românii să țină umăr la umăr. Bărbați cu neveste, copii cu bătrâni, plugari și căpuțași, toți trebuie să fim una! Cel-ce nu face asta, se expune mustrării de conștiință, imputării de trădător al neamului seu, batjocurei! De aceea recomandăm alegătorilor români, inteligenței, preoților, învățătorilor și plugarilor ca să se adune toți pe lângă partidul național român, să asculte sfaturile inteligenței sale naționale, și, de astă-dată, adevărat la viitoarele alegeri de deputați dietali, să rămână în pasivitate, să nu meargă la urnă, să nu primească de la nime nici bani, nici făgădueli: să nu participe la alegeri!»

„Gazeta Transilvaniei“ din Brașov, scrie în nrul dela 12 Oct. n.:

»Lupta, ce ne așteaptă, e grea, pentru-că vom avea să dăm piept cu mari intrigi și ispite, presiuni și corupțiuni, cu deslășurarea forței brutale față cu alegătorii noștri, cu scop numai și numai pentru a-i face să servească cauza asupritorilor și să se facă codoriște la toporul lor.

»In fața acestor uneltiri, poporul nostru trebuie să aibă în vedere, că noi Românii în conferențele noastre naționale, am hotărât față cu alegerile dietale pasivitate absolută a tuturor Românilor din Transilvania și Ungaria. Cu alte cuvinte, să nu luăm parte la alegeri până când vom fi tractați atât de dușmănos și vitreg în toate privințele.

Până-ce o altă conferență națională, întrunită pe aceleași baze ca conferențele trecute, nu va lua vre-o nouă hotărâre, rămân în vigoare și datori sântem cu toții să respectăm cu toată conștiințiozitatea hotărârile conferențelor de mai înainte!»

Un singur punct e asupra căreia înțelegerea nu e tocmai deplină: »Dreptatea« din Timișoara zice că nici chiar întruniri de alegători să nu mai ținem, ci numai într'acolo să stăruim, ca alegătorii români să stea la căminele lor și departe de urne, pe când »Tribuna« din Sibiu e de părere, că întruniri de alegători să ținem unde putem, lămurind poporului ce va să zică pasivitatea și luându-i acolo făgăduința de a nu merge la alegeri.

Adunare de alegători.

Duminea trecută, în 11 Oct. n. s'a ținut la Alba-Iulia o adunare a alegătorilor români din cercul electoral al Albei-Iulie. Au luat parte aproape toți alegătorii. Adunarea a fost conchemată de dl protopop Nicolau Ivan,

— Domnule, părinții mei te-au ales de ginere, și o față bine crescută trebuie să-și asculte părinții.

— Nu, așa nu-mi place. Părerea părinților d-tale nu-mi ajunge mie. Aș vrea să știu ce gândiți d-voastră?

Dînsa plecă ochii în pământ: Domnule, eu n'am zis că nu primesc.

— Cum, mă primești?...

Și recunoscător îi sărutai mâna. Vara mea avusese dreptate: viitoarea mea consoartă era un ânger. Eu nu eram vrednic de așa o comoară. Cu toate acestea cununia se sfîrși spre binele meu. La nuntă și joc soția mea s'a purtat ca o damă coaptă, cunoscută în toate formalitățile! Eram mândru de dînsa. Când plecară toți, zisei cătră soția mea:

— În sfîrșit sîntem singuri. Slavă Domnului c'am scăpat de societatea asta atât de plictisitoare!

— D-ta nu ești destul de politicos cu rudele mele.

— Din pricină că mă simt atât de fericit...

Și zicînd acestea scoasei o țigare. Inșe dînsa zise:

— Sper că n'o să fumezi aici.

— Nici o țigaretă?...

— Nu, n'o să fumezi, pentru ori-ce 'n lume!

— Dar' bine, dragă nevastăcă...

— Nu, n'o să fumezi!

— Dar' ce, nu poți suferi fumul?

— Ba-l pot suferi, dar' nu vreau să fumezi.

— Păi tata socru, tatăl d-tale, nu fumează toată ziua?

care salutînd pe alegătorii întruniți, a deschis adunarea, arătînd ce ținută trebuie să aibă toți în fața alegerilor celor noue, și anume de a se reține cu toții dela ele!

Alegătorii au făgăduit că nu vor lua nici unii parte la alegeri și vor stăruii și pe lângă ceilalți frați ai lor ce n'ar fi fost de față, ca tot așa să facă! Nefiind candidați români și anume cu program național, ei nu vor onora pe nici un candidat străin cu voturile lor! Foarte la loc!

La Arad clubul central electoral român al comitatului Aradului a ținut la 4 Oct. o ședință, în care a hotărît să provoace numai decât pe alegătorii români din comitat să se constituie în fiecare cerc alegător, în comitate cercuale, care să lucreze la ținerea disciplinei alegătorilor români în fața alegerilor și anume în înțelesul programului național și a hotărîrilor de până aci a conferențelor naționale!

Hotărîrea s'a trimis apoi în mulțime de exemplare pe la fruntașii români din comitat, rugându-i să se constituie îndată în comitate, lucrînd în înțelesul ei, și înștiințînd despre asta pe comitetul central dela Arad. Subscriși: V. Mangra, vicepreședinte, Tr. Vățianu, notar.

Școala din Șoimuș.

(Urmare și sine.)

Șoimușul-murășan, 30 Sept. 1896.

Onorată Redacțiune!

Se apuca notăreșelul meu de mine cu feluri și feluri de siluiri și încercări de infri-care: în sus la stăpînire face arătări și plîngeri că eu sînt »memorandist«, că »agit« poporul în contra lui și a statului, și altele; cătră popor clevește de mine: că eu aș pune sarcini pe popor, ca să am ce mânca, că popii jăfuesc, că popii belesc poporul și altele; ear' la privilegiu binevenite, așița și scornia feluri și feluri de procese de »transgresiuni« în contra mea și alte mai multe. Și a reușit a întoarce pe oameni contra mea și a bunelor mele dorințe. Ear' la »biruința« asta 'l-a ajutat mult și împregiurarea, că chiar oamenii cei mai de frunte ai bisericii formau pe sprigintorii, antistia și comitetul comunal, căci chiar eu cu răposatul Blaș, ca să ne putem ajuta la zidirea bisericii și a școlaei, întocmisem treburile așa, cum le întocmisem și ne ajutasem și cu stimatul domn Petru Robotin la zidirea școlaei din Poiana, că adevărat tot cei-ce erau în »scaunul școlar«, erau și în antistie, și membri ai comitetului comunal, și așa scaunul școlar cerea ajutor dela antistia comunală, eară antistia comunală, stînd din aceleași persoane, dădea ajutorul cerut de scaunul școlar. În chipul acesta isbuteau și au făcut școala. Așa gîndiam și noi. Dar' cine ar fi crezut, că bunul fiu al bisericii din noua mea parohie, Petru Blaș, se moară așa curînd, și locul lui să-l ocupe un sprigintor al rîului, și uneltele pe cari noi le pregătisem pentru facerea școlaei și a bisericii, acest om să le

— Bărbatul meu n'o să fumeze! Eu nu sînt ca mama, o oaie care să mă supun la toate caprițiile unui bărbat!...

În gînd zisei: De sigur că asta nu-i nevasta mea, cine știe cum 'mi-or fi schimbat-ol! Apoi urmai tare: Dragă, în căsătorie trebuie să se dea unul după gaturile celuilalt, și la mine fumatul e obiceiul vechiu.

— Lasă c'o să te desveți de el!

— De sigur că glumești, nevăstică...

— Eu nu dau voe de fumat. Pofim de încearcă!

— Ear' eu nu permit să 'mi-se vorbească pe tonul acesta! — reflectai eu.

Abia sfîrșii vorba, și mă trezii cu un volum gros în cap. Mă aplecai să pun mîna pe volum și îngrozit sării în lături:

Era — premiul de blîndeț!...

După E. Fouriet.

*** La teatru.

— Cine o fi autorul dramei?

— Acel care nu fuera!...

***

Din îndoelile lui Zevzechidi.

— E curios. Când mă doare piciorul, regulat se strică vremea. Ei bine, azi mă doare, și cerul e senin cu toate acestea.

După o lungă gîndire:

— Nu m'o fi durînd cumva pentru-că am căzut ieri în pivniță?

căștîge și să le poată întrebuița chiar spre dărîmarea și ruina a acelora!

Vîzîndu-se astfel la putere, notăreșelul nostru în conțelegere cu inspectorul Rêti și cu protopretorul Csulai, au conchemat comitetul comunal, ajutați și de fostul protopretor Barsay, care ca proprietar mare în această comună, încă e membru în comitetul comunal, și știe îmbîta poporul, — și în numele »întregului popor« au cerut dela ministru »școala de stat« millenară, și o au și dobîndit.

Lucrul a mers repede, prin 28 și 29 August st. v. s'a pornit toba în comună, și jurații din casă în casă cu porunca, ca fiecare să meargă cu copiii la școala de stat în casele dlui Barsay Béla să-i înscrie, și care nu va merge în termen de 3 zile, va fi globit cu 10 fl.!

În 3 zile s'au înscriș peste 100 de copii și copile la școala de stat, firește că de ai noștri, căci copii de altă națiune abia sînt vre-o 5.

S'a bucurat notarul de aceasta, ear' în răutatea lui, haid, să mă facă și pe mine coadă la toporul cu care să taie în biata noastră nație. Face un program de deschidere sîrbătorească a școlaei, după care eu trebuia, în ziua deschiderii, la 9 ore să sîrbez sfînta liturgie în biserica noastră, ear' la 11 să fac îmbrăcat în ornat bisericesc o rugăciune de binecuvîntare în localul școlaei. 'I-am cerut să lase din program acele puncte, că eu fără îngăduință mai înaltă nu pot face așa ceva. 'Mi-a răspuns că dacă trebuie îngăduință se va cere telegrafic pe cale administrativă prin vicșpan. Pretorul însuși îmi dă recerare de a sîvirși cele puse în planul lor, ear' de trebuie vre-o îngăduință, să o cer eu.

Am trimis numai decât Excelenței Sale Metropolitului acea recerare, cerînd informațiune. Excelența Sa 'mi-a și răspuns că:

»După-ce biserica noastră nu are nici o »legătură organică cu școlaele de stat lipsite de caracterul confesional, și după-ce E. Sale «nu-i este cunoscut că școala de stat din »Șoimuș ar fi destinată să promoveze într'altele și interesele bisericii noastre naționale, — »trebuie să refuze învîtarea ce o face epitropia »menționate școlae, că eu în ziua deschiderii »aceleia la 9 ore să celebrez sfta liturgie în »biserica noastră, ear' la 11 să sîvirșesc în »localul școlaei o rugăciune de binecuvîntare »îmbrăcat în ornat bisericesc, ceea-ce ar în- »sîmna un fel de renunțare la interesele cul- »turale ale bisericii noastre, pentru cari auto- »ritățile noastre bisericesti s'au luptat totdeauna »și sînt datoare să le apere față de ori-și-ce »fel de încercări păgubitoare«.

Am împărțîșit epitropiei acest răspuns al E. Sale, declarînd că nu pot primi învîtarea ci. Nu voiaur să-mi creadă însă, până însuși protopretorul și președintele epitropiei, Csulai, a vîzut cu ochii scrisoarea originală primită dela E. Sa. Aceasta a fost destul, ca bucuria lor dela deschidere, să se prefacă într'un nîc- »caz scrișnor, dat pe față și în fișuca lor din Deva »Hunyad« chiar în Sîmbăta pe când E. Sa a trecut prin Deva spre Cebea.

Apoi birfelile și insultele asupra mea, că nu le-am împlinit voia și fără încuviințare mai înaltă, să fie pe capul lor!

Pentru aceasta apoi am avut să mă lupt cu mari greutăți și pentru a putea pune la cale întimpinarea E. Sale, în comuna Șoimuș, cu privilegiul trecerii cătră Cebea.

Mai întăiu îndrășneșul nostru notar, m'a amenințat, că să nu fac nici un pas și gătire de întimpinare fără îngăduință dela protopretorul. La pretură se pofția »p-rogram!« Am fost silit să alerg la Hondol la protopresbiter, pentru satorirea unui program. Am dus însuși programul și 'l-am predat protopretorului. Acum era nod în înscripția ce era să fie la poarta de triumf.

Noi voiam să scriem: »Parohia Șoimușul-murășan, tractul Geoagiu I., Intru mulți ani stăpâne!« Din partea protopretorului însă ni-s'a zis că să scriem parohia »M.-Solymos«, tract. »Algyogy«, la ce însă nu m'am învoit, și așa am scris numai: »Bine ai venit, stăpâne!« Când ne-am apucat de facerea porții, am fost opriți de inspectoul de drum Wagner, și așa din nou am trebuit să alerg la Deva la inginer, după îngăduință — și acestea toate numai cu scop ca să fim împedecați într'u primă precum doriaș pe Excelența Sa. Spre înfrumșeșarea porții era să punem și niște prapori bisericesti foarte frumoși, protopretorul nu ne-a lăsat.

Eată, onorată redacțiune, câte am îndurat pentru apărarea școlaei noastre confesionale în această comună, și câtă răutate a căzut și cade peste noi, pentru-că ținem la ce știm că e al nostru!

George Guga,
preot.

Am publicat în întregul ei această descriere a tristelor stări de lucruri din comuna Șoimuș. După câte mai știm, e puțină nădejde că lucrurile să se întoarcă în curînd spre bine, pentru-că

poporul în neștiința sa, dă ascultare »domnilor« străini ce îl omoară cu dragostea, purtînd în fața lui pe limbă miere, ear' în inimă venin pentru dînsul! Și el, nenorocitul, nu dă mai bine ascultare povețelor cu adevărat binevoitoare ce 'l-le dă protopopul și preotul cel de un sînge și o lege cu el, ci se dă, în bunăcredință, în gurile lupilor vicleni, cari doresc să-l sfășie și-l vor și sfășia! În loc să urmeze sfatului părinților sei sufletești și să-și susțină cu ori-ce preț școala sa națională, el mai bine ascultă de răutăciosul notar renegat, și primește școala ungurească! În chipul acesta apoi, »perirea ta din tine Israile!«

Românii de pretutindenea să iee în vîștătură din pilda dureroasă a Șoimușenilor, căzuți astăzi, comună mare de vrc-o 250 familii, într'o stare de tot rușinoasă, într'o prăpastie din care cu greu vor mai eși la calea cea bună! Și cum au ajuns aci? Prin neînțelegerile dintre sineși și mai ales prin faptul de a nu-și cunoaște pe adevărații binevoitori și adevăratul lor bine, în urma-rea căreia necunoașteri au dat ascultare vorbelor dulci și viclene ale unor domni străini, ori îndemnurilor și siluirilor unui renegat primejdios!

Feriți-vă, fraților, pretutindenea, de a ajunge din vina voastră, unde acest popor a ajuns!

Știri neliniștitoare.

Pe când de o parte puterile din mijlocul Europei, »tripla alianță«, Germania, Austro-Ungaria și Italia se silesc a se strînge cât mai tare una de alta, pe atunci de altă parte puternica Rusie cu Franția își dau mîna peste trupul acestei alianțe! Pe când Impăratul Austriei merge la București, spre a întări legăturile de-a atrage și România în cercul triplei, pe atunci Țarul Rusiei merge la Paris spre a întări legăturile între Rusia și Franția! Cu mare alai și pompă a fost primit Impăratul nostru în România, dar' nu mai puțin cu mare strălucire Țarul Rușilor în Franția!

Și abia s'a întors Țarul din Franția, și foile franceze au și început să scie pe un ton răsboinic neobicinuit! »Echo de Paris« scrie: »S'a încheiat cu stăpînirea politică a Germaniei peste Europa!« Altă foaie, »Radical« zice: »E hotărît, că mai curînd ori mai tîrziu în Răsărit ori altunde, va isbucni încurcătura. Germania poate fi gata, că se va găsi față în față cu sabia noastră! Ori-ce pace ce nu e întemeiată pe darea înapoi a Elsaț-Lotaringiei, e numai de azi pe mâne! Și numai atunci va fi durătoare (pacea) când flămurile noastre vor falfăi de nou pe zidurile perdutelor cetăți!« — Și alte foi asemenea. Ceea-ce întărește temerile, e și faptul, că Țarul cât a stat în Paris, în trei discursuri ce-a ținut, n'a rostit nici o singură dată cuvîntul »pace«!

Cu data de Marți, 12 Oct., se telegrafează: La începutul acestei săptămîni, Rusia va cere Turciei să ducă numai decât în deplinire făgăduințele sale de reforme față de insula Creta și Armeni, de unde nu, rup cu dînsa toate legăturile de vamă și comerț, și vor încungiura îndată, cu trupe, porturile dela Saloniki, Smirna și Marea-Neagră!

Altă telegramă vestește: Ministrul de răsboiu rusesc, trimite la trupe din Besarabia și de lângă Prut, spre hotarele României, și din ținutul Kiev-ului încă a trimis câteva corpuri spre Odessa. În ținutul Odesei sînt deja strînse peste 24.000 de ostași! În porturile din Marea-Neagră lucrează ziua și noaptea ca să le aducă în stare bună. Corăbiile de răsboiu rusești din Marea-Neagră au plecat grăbite zilele acestea spre Constantinopol, ca să previe venirea în strîmtorile dela Dardanele și în Bosfor, a altor corăbii străine.

În insula Creta tulburările liniștite în timpul din urmă, vîzînd că Sultanul întărie cu darea libertăților și reformelor făgăduite, vor să înceapă de nou! Comitetele revoluționare s'au pus de nou pe lucru și se pregătesc să înceapă earăși atacarea Turcilor!

O telegramă cu data de 13 Oct. vestește, că nu numai Armenii părăsesc sute de familii Constantinopolul, ci acum și Turcii însiși! Turcii fug în Bulgaria, unde au multe familii înrudite și unde au auzit că Mohamedanii sînt tot așa de bine tractați ca și cre-

știnii. In Constantinopol n'ar avea, de avut, de ce se teme din partea stăpânirii lor, dar' se teme de ce li-ar putea ajunge în casul unui nou măcel, pe moarte și vieață, între creștini și păgâni, ceea-ce e mare temere că o să se întempe, și de aceea părăsesc din bună vreme corabia ce se cufundă!..

Conferențe electorale.

Convocare.

Alegătorii români, din cercul electoral al **Devei**, cari sânt aderenții programului național român din anul 1881, prin aceasta se invită la o conferență națională, ce se va ținea Marți la **20 Octomvrie n.**, în opidul *Deva* înainte de amezi la orele 9.

Obiectele dela ordinea zilei:

1. Organizarea clubului electoral cercual.
2. Alegerea a doi delegați și un suplent, pentru conferența generală electorală, care se va ținea la 24 Oct. în Sibiiu.

Deva, la 16 Octomvrie 1896.

Din încredințare:

*Fr. Hossu Longin. A. Moldovan sen.
Dr. A. Hossu.*

Convocare.

Alegătorii români din cercul electoral al Orăștiei prin aceasta se invită la o conferență, care se va ținea Joi la 22 Octomvrie st. n. după amezi la 3 ore în Orăștie, în sala otelului Csász.

Obiectele: 1. Organizarea clubului electoral cercual; 2. Alegerea alor doi delegați și a unui suplent pentru conferența generală la Sibiiu.

Orăștie, la 16 Octomvrie 1896.

Din încredințare

Mai mulți alegători.

Convocare

Alegătorii români din cercul **Hunedoarei** aderenți ai programului partidului național din 1881, se convoacă prin aceasta la o conferență electorală pe ziua de **19 Oct. n.** în opidul *Hunedoara*, la orele 9 n. d. a.

Obiectele: 1. Organizarea clubului electoral, 2.) Alegerea alor doi delegați și un suplent pentru conferența dela Sibiiu!

Hunedoara, 16 Oct. n. 1895.

Din încredințare:

George Oprea. Nicolae Muntean.

Convocare.

Alegătorii români din cercul **Hațegului**, cari aderează la programul național din 1881, se convoacă prin aceasta la o conferență electorală pe ziua de **19 Octomvrie n.** la orele 2 după amezi.

Obiectele de desbătut: 1. Constituirea clubului electoral, 2. Alegerea a doi delegați pentru conferența generală dela Sibiiu.

Hațeg, 17 Octomvrie n. 1896.

Mihail Bontescu. Dr. Gavriil Suciu.

CORRESPONDENȚĂ.

Poiana-Techeșu, Oct. 1896.

Dle Redactor,

(† *Petru Robotin*). Nu mică îmi este durerea trebuind să vă trimit vestea despre înțetarea din vieață a notarului din Poiana, *Petru Robotin*. Un morb greu de inimă îl chinuia de îndelungă vreme, până în cele din urmă l-a învins la 9 Octomvrie n. dimineața. Om încă în vîrsta bărbăției, moartea lui a venit prea de timpuriu, și ea a isbit neașteptat pe mulțimea de cunoscuți și stimători ai răposatului. Și ne-a întristat pe toți moartea lui, căci era om foarte iubit: în casa lui n'a intrat nimeni să nu fie primit în chipul cel mai binevoitor și tractat cu toată dragostea, ca un frate, de-a fost apoi cunoscut vechiu ori un străin, tot una! O casă mai ospitală, rar alta de găsit.

Stimătorii sei au și grăbit, în ziua înmormântării, din mari depărtări, să vie să deie în 11 l. c. răposatului cel din urmă semn de stimă. Am văzut venită, pentru tristul privilegiu, inteligență română din Brad, Zlatna, Geoagiu, Orăștie, Hondol, Buciumani (l. Abrud), Săcărămb, Balsa, Mada, Curechiu, Bozeș, Cib, Almășel, Glod, Boholt, Porcura, Nădășthia și din alte multe comune vecine, de aproape și de departe.

Au servit 14 preoți la înmormântare.

Era un convoiu mare, inteligență și popor, care însoția cu durere și multă părere de rău, rămășițele pămîntești ale răposatului, la odichna de veci.

A funcționat ca notar 28 de ani, adecă dela vîrsta de 20 de ani! L-am iubit toți, căci a fost cetățan bun, cu grije și durere pentru biserică și școală, Român ospital și prietenos.

NOUȚĂȚI

Eliberat. Primit din Seghedin următoarele șire: »Onorată Redacțiune! Astăzi dela 14 Oct. n. sînt liber, împlinindu-mi pedeapsa de 4 luni închisoare de stat dictată de tribunalul din Turda. Ies sănătos. Nu m'a muiat nici înfricat temnița, ci din contră m'a întărit! Și acum o știre din care se vede ce liberali sînt acești păcătoși față cu prizonierii români: Indată după-ce am sosit aici, prin o corespondență m'am rugat de on. d-voastre redacțiune, să binevoască a-mi trimite »Revista Orăștiei« pe timpul cât voi fi aici; dar' ce să ved? »Mi-se trimite corespondența dela directorul, prin mîna căruia trec toate epistolele trimise, cu răspunsul: »Nu se poate expeda!« și așa a trebuit să mă las de dorința de a ceti foaia d-voastre în timpul închisorii mele. Vă rog să mi-o trimiteți acasă... etc. *Ioan German*, preot gr.-or. în Lunca (l. Turda).

Luând cu bucurie notiță despre liberarea dlui preot German, îl felicităm pentru tîria cu care a îndurat pedeapsa și pentru hotărîrea de care se arată, în scrisoarea de mai sus, și mai departe însușește pentru cauza noastră națională!

Earăși osândit. Dl Nicolae Trimbișoniu, înv. în Grădiște, a stat la 13 Oct. n. earăși pe banca acușăilor la Cluj, pentru o corespondență ce-a publicat în »Tribuna« prin 1894, prin care ar fi vătămât pe gendarmi. Dl Trimbișoniu a fost de nou osândit, și anume la 60 fl. pedeapsă în bani și purtarea cheltuelilor de proces în sumă de 36 fl.

Alegerea dlui Adorjan de medic cercual la Orăștie, făcută în chip fodoristic la 2 August, a fost nimicită!

Alegerea de primar la Geoagiu-suseni, protestată de dl D. Pop, a fost nimicită.

A treia vizită înaltă României. Am spus că după visita M. Sale Impăratului Rege al nostru, Regele Sîrbiei merge și dînsul la București, și anume în 18/30 Octomvrie c., ear' acum e hotărît că și M. S. Impăratul Germaniei va face o vizită României și anume în luna lui Maiu viitor.

Răslețiți. Un lucru de tot neplăcut ne-a fost dat să aflăm. Săptămîna trecută a fost aici, precum am spus, baronul Nopcsa ca să lingusească nițel pe Ungurii și Sașii din loc, să-l spriginească la alegerea de deputat. Ungurii și Sașii au ținut un sfat, o »conferență« mică, asupra lucrului. La această consfățuire în care s'a hotărît spriginirea guvernamentalului Nopcsa, au luat parte, după-cum spune »Hunyad«, și Români! Trebuie să rectificăm, că »Români!« lui »Hunyad« au fost numai doi, și anume domnii *Daniil David*, senator orășenesc și *Aurel Murășanu*, protonotar orășenesc. Domnul Aurel Murășanu e »om nou« în Orăștie și nici cu clubul românesc n'a intrat în nici o legătură, cu d-sa dar' e mai greu de socotit, dar' cum rămînem cu dl *David*, membru al clubului român, și încă membru ce ține să deie ton în acest club? Cum vine ca d-sa fără o înțelegere cu cineva să meargă ca Român să iese parte la o consfățuire ca cea din vorbă? Atragem luarea aminte a clubului românesc asupra acestui lucru.

Congregația de toamnă a comitatului nostru s'a ținut Joi, fiind, ca de regulă, slab cercetată. Au fost câteva desbateri de interes, despre cari în lipsa de spațiu vom da seamă în numărul viitor.

Adunarea generală a institutului tipografic »Minerva« pentru anul de gestiune 1895/6 s'a ținut Joi, în 15 Oct. n. luându-se la cunoștință și aprobându-se întocmai raportul și propunerile direcțiunii institutului, căruia în anul de gestiune trecut i-a mers mai bine ca ori-cînd până aci. Vom da raport amănunțit.

Producție teatrală și joc aranjează pe ziua de 17 Oct. n. 1896, în »Hotelul Univers« din Blaj, meseriașii români de acolo. Se va juca »Petulantul« de Kotzebue de cătră 6 domni și 4 dame. Venitul în folosul »Reuniunii femeilor rom. gr.-cat.« de acolo și al »Reuniunii meseriașilor«.

Un omor pe cât de înfiorător, pe atât de misterios s'a săvîrșit pe hotarul comunei »Păucinești« în noaptea de 13 spre 14 Oct. n. c. Bătrînul econom și fruntaș al comunei, *Șandru Glidan* se duse în seara zilei de 13 Oct. a. c. la grădina sa din apropiere satului spre a sta de pază la otava cosită în acea zi. În zori de zi a fost aflat mort, ucis de o mîna mișelească, lovit cu sicurea. O singură lovitură cu muchea sicurii a primit — pe cînd dormia — la ochiul drept, și aceasta i-a

curmat firul vieții. Intreg satul a alergat la locul crimei și o groază și o aprindere mare a cuprins pe toți. Se crede că îndemnul omorului ar fi răsbunarea.

Congregațiunea comitatului Arad. Ni-se scrie din Arad, că în 12 a lunei c. s'a ținut congreagațiunea comitatensă ordinară, în care după cetirea autografului Maiestății Sale pentru convocarea corpurilor legiuitoare în sesiunea nouă pe 23 Noemvrie a. c. a urmat rapoartele vice-comitelui și al comisiunii permanente. Adunarea a fost puțin cercetată, lipsind mai virtos membrii — români. La stabilirea preliminarului cheltuelilor pe anul viitor 1897 dl *V. Mangra* luînd cuvîntul a combătut aruncul de 1% pentru acoperirea cheltuelilor millenare. D-sa a zis între altele, că se miră, că astăzi, cînd din toate părțile se ridică plînsori în contra dărilor publice, aproape nesuportabile, cînd voci puternice se ridică în contra urcării »cuotei«, în comitatul Aradului »cuota« se mărește, asupra poporului se pune o nouă contribuție! Patriotismul reclamă sacrificii deopotrivă dela cetățeni. Funcționarii comitatului să fi mers pe pîngile lor proprii la expoziția millenară, nu pe spesele publicului. La sfîrșit dl Mangra declară, că este în contra contribuției de lux, și nu votează aruncul de 1%. Membrii români prezenți au votat pentru propunerea dlui Mangra, afară de protopopul Vasile Beleş și fratele seu deputat, cari au ținut cu comitetul.

Daruri evlavioase. *Lasar Mihail*, june din Ormindea, a dăruit de curînd sfintei biserică gr.-or. de acolo, un potir frumos cu toate cele-ce se țin de el, în preț de 20 fl., ear' *Antoniu David* tot din Ormindea, a dăruit aceleiași sfinte biserici o cruce frumoasă în preț de 13 fl. Se pomenesc aceste lucruri și pe această cale, ca un cuvînt de laudă la adresa sus numiților buni și darnici creștini.

Strămutat. Dl protopop gr.-cat. *Stefan Pop* din loc, la dorința proprie, a fost strămutat ca paroh gr.-cat. în marea comună *lesvin*, în Bănat. În 10 Oct. dl protopop a plecat din Orăștie la noua sa parohie pentru a-și ocupa postul.

Țigani falsificători de bani. În săptămîna trecută s'a descoperit în *Balsa* o mică bandă de falsificători de bani. Sînt niște Țigani, ce-și făcuseră oare-cari forme cu cari pregăteau din plumb mestecat cu nițel argint, coroane. Intr'o zi, unul dintre ei, căpetenia, ne mai avînd, se vede, parale, a mers la birt la Jidanul și 'și-a pus sumanul amanet (ză-log) pentru beutură. Birtășița, a aflat în buzunarul lui o formă de pămînt de făcut bani. A chemat pe primar și i-a arătat-o și i-a dat-o în seamă, primarul a făcut arătare la notar și notarul a cerut prinderea și ducearea în închisoare a tuturor celor bănuți a fi mestecați cu fața ori cu știrea, în lucru. Au fost, pe cât aflăm, închiși vre-o 4—5 până acum. La ce s'a ajuns cu cercetarea, nu știm încă.

Culesul în România. După știrile sosite la ministrul român al domeniilor, roada viilor din Țeară este anul acesta și bogată și de o bună parte mai mare. Indesebi renumita podgorie dela *Cotnari*, unde s'a făcut culesul săptămîna asta, dă un vin așa de bun, cum de multă vreme nu s'a pomenit!

Cronică — serioasă...

Primenita. Nu de mult »Tribuna« scria că »cel-ce se mînie, n'are dreptate!« Cine vrea acum să vadă o mînioasă cum numai rar, și să-i aplice apoi, cu mult drept, vorba de mai sus, cetească nrul de Dumineca trecută al »Tribunei«, și are ce-i trebuie! A scos-o rău din sărite numărul din urmă al »Revistei«, cînt 'și-a ieșit cu »fineața« de tot pe față! Nu credeam ochilor că aceste grațiosități sînt într'o foaie »serioasă«, apoi ne-am adus aminte că doar' de curînd »Tribuna« 'și-a primenit redacția, și pe lângă »excelentele« puteri de mai înainte, 'și-a mai adus și altele noue, și mai și, încît acum se te ții de te mai prinzi cu ea, că ești dat pe gură de lael... Recunoaștem că nu putem ținea piept cu ea. Ar trebui, de-am vrea să încercăm, să ne aducem în redacție vre-o trei de cei cu ciure, care să le răspundă. Abzicem însă de »plăcerea« aceasta.

Numai ea cu crinolin. Inchipuindu-se sus de tot, ori de-a călare pe vre-un al doilea Ducipal, »Tribuna« vede mici de tot pe cei din jurul seu, și-i tractează cu un dispreț suveran ce-i șade admirabil! »Gazeta« din București e o »mahalagioaică«, »Dreptatea« din Timișoara o foaie ce »și face de cap«, »Revista Orăștiei« e o »Ravecă deșăn-

țată, năbădăioasă« etc. etc. Toate-s fleacuri, numai ea, drăguța, e o giupăneasă cu crinolin în jurul căreia se învîrt ibovnicii ca pristenii, de 'și-i mai mare dragul Zău că. Ce Brote, Albini, Sturdza? Aștia-s niște »zăcăi«, — Cărtian, Dăian, Păcătan, Dredean, aștia-s oameni, nu tufe, de să-i pui în chip!

Răspunsul? Quod erat demonstrandum, a demonstrat dl Dăian însuși. Ce învinuiri s'au ridicat contra d-sale în »Revista«? Că însuși unul dintre cei-ce a cercat apropiere de Unguri, strigă după alții despre cari se vorbește că ar fi încercat același lucru, — »trădători!« Intăiu a tăgăduit totul: »fals!« »tendențios!« »neadevăr!« Pe urmă știind că nu-i așa »fals«, nici așa »neadevăr«, învăluindu-o în multe frunze, a prezentat »treaba« înaintea publicului tot așa precum s'a afirmat în »Revista«, decăt schimbînd câte un cuvînt, că n'a mers la »banchet«, ci la o »masă comună«, că nu cu »Maghiarii« a stat de vorbă, ci cu »antisemiții« Maghiari, etc. Adecă tot a stat, dar' — »cu bune intențiuni«. Bine. Fie. Dar' bărbății politici după cari dînsul striga de să-și strice scumpele plămîni, că-s »trădători«, n'ar putea tot așa răspunde: »da, cu bune intenții am voi o apropiere de Maghiari, și ne-am pus să ne înțelegem noi între noi, Români cu Români, cum am putea s'o ajungem«. — Cu Unguri ei n'au stat de vorbă, nici mai virtos la »masă comună«, ca dl Dăian, și totuși sînt atât de trădători, numai că ei între ei ar fi vorbit, ori car fi avut macar astfel de gânduri, da de mai stăteau și »la masă!«

Răspunsul primit și promis de un redactor, la dorința direcțiunii foii, nu s'a mai publicat, ca fiind, în urma celor de mai sus, de prisos. Pentru ori-ce om cuminte litania de 3 săptămîni a dlui Dăian, era o adevărire a acuzelor din »Revista«. De aceea am zis că nu mai stăm de vorbă; prea i-am da multă atenție. De vrea însă, ostenească până la noi și-și cetească singur răspunsul, pe care îl avem și i-l punem la dispoziție.

Progrese de — tot felul! Trebuie s'o aplaudăm pe »Tribuna!« Ea începe să desvolte o activitate cât mai omnilaterală și să ne deie un avînt în toate privințele. Cu politica merge de minune, ne fericeste de tot. De cultivarea limbii încă s'a apucat, precum am arătat, și avem nădejde c'o să ajungă »povestic« de repede la o înălțime... »economicoasă!« Acum, mai nou, s'a apucat de desvîlire »bonton«-ului literar, cum se scrie cuvințios, și dă pilde de tot edificatoare, condensate, laconice. În 5 șire folosește, în numărul seu 215, răspunzînd notiței noastre din numărul trecut, »numai«, auziți, atătea cuvinte fine: ignorantă, impertinentă, deșănțată, clevește, babă-cloantă, »pessimă specie«, ridicolă, scandaloaasă, afară de altele mai în sus și mai în jos, ca: năbădăioasă, cabinet-public, etc. Așa-i că trebuie să fie frumos un pasagiu presărat cu atătea schințe de spirit? Negreșit. Și el servește de minune la edificarea bunului gust al cetitorilor. »Tribună« dragă, dă numai înainte. În privința aceasta dai dovezi că ai menire!

Că cuvîntul »povestic« se află și la Alexandri, numai scuză nu e! În Alexandri sînt sute de cuvinte pe cari nu le mai putem folosi! Scuză »economicoasei« e apoi boacăna de tot!

Dar' ceva mai nou. În numărul de Mercuri cetim: »e păcat să rizi omul!« — atunci și atunci. Asta încă e românește? Nu e oare tradusă de pe ungrice?

Dar' mai ales frumoasă e explicația ce o dă cuvîntului »a pune biha«. »Dreptatea« a zis că în fața alegerilor se »punem biha«. »Tribuna« dăscăindu-o rău, scrie:

»Trebuie să explicăm cetitorilor nostri această vorbă; e o vorbă bănătăneasă și înseamnă a se face dicoș, a lua poziție de »csak azért sem!«

Ați înțeles mă rog, explicația? A pune biha, este a lua poziție de »csak azért sem!« Asta cum se n'o înțelegeți? »Biha«, sigur n'or fi știind Români ce e, dar' »csak azért sem!«, cum se nu știe, asta e mai aproape de mîntea fiecăruia!

Bravo »Tribună!« neîndulcitoarea Maghiarilor!

Și acum ne rugăm pentru un nou vâlău (csak azért is!) de »grațiosități!«

Pedepsit nedovedit.

Vidra-de-sus, Oct. 1896.

D-le Redactor,

D-zeu singur știe și cunoaște adevărul și dreptatea, de aceea de foarte multe-ori e o nenorocire și o nedreptate, ca omul să fie judecator și răsbunător. Chemarea unui judecator e, negreșit, grea, dar' mai ales atunci cînd el însuși e interesat în cauză, cînd și pe el îl doare ceva în pricina asupra căreia are să se rostască. Atunci zice Românul că: »Turcul te bate, Turcul te judecă!« Ear' aceasta n'ar fi iertat să se întempe nici chiar în Țeara-Ungurească, unde altfel multe sînt cu puțință!

Vă e cunoscut, dle redactor, cazul dela noi, cu dl preot *V. Gomboș* pedepsit la 21 August, cu 50 fl. sau 5 zile închisoare și 30 fl. în bani, sau alte 3 zile închisoare, de tot 80 fl. ori 8 zile temniță, ear' *Gligor Jude* cu 30 fl. ori 3 zile închisoare și 20 fl. ori 2 zile închisoare, de tot 50 fl. ori 5 zile temniță!

Casul acestor doi osândiți trece apoi și peste hotarele nedreptății din »Turcul te bate, Turcul te judecă!«

Eată cum stă lucrul:

În anul 1894, la 3/15 Maiu, s'au ridicat două flamure, unul pe turnul bisericii, altul pe casa dlui Iosif Gomboș, învățător. S'a făcut o cercetare strașnică și în toată forma, dar' de făptuitor nu s'a putut da.

În anul trecut 1895, pe 3/15 Maiu eșiseră în comuna noastră mai mulți gendarmi, cari cu îngâmfare scârboasă se lăudau: Acum se vedem cine-o mai cuteza să pună steaguri valache în comună!

Cineva, de bună-seamă vre-unul dintre cei-ce au auzit amenințând, a voit să le arete, că ba da, se vor pune și acum! Și a pus steag la biserică, pe turn.

S'a pornit ear' o cercetare în ruptul capului după îndrăznețul punător al steagului. Preotului Gomboș 'i-au scormonit casa în treagă; pus-au fel și fel de întrebări celor din casă, — n'au putut afla nimic. Post-a apoi dl preot citat pe la judecătoria din Cămpeni, asemenea și mulți alți oameni din comună, — nu s'a putut dovedi nimic. În urmă judele Zarándy, un renegat, mărginit, dar' plin de răutate ca toți renegații, a pus sub acasă pe dl preot Gomboș și pe clopotarul Gligore Jude, ca »făptuitor!« Preotul a protestat cu toată tăria contra acestei nedreptăți, dar' a fost osândit, căci, zicea renegatul, cheile dela biserică le are în pază preotul, ear' cele dela turn clopotarul Jude, și numai ei au putut intra în turn să pună steagul. Aceea însă n'au luat-o în socotință, că *turnul are la o înălțime de abia 5—6 metri un ochiu, o ferestruie, la care ori-și-cine se poate urca cu o scară, și că în acea ferestruie a fost pus »steagul!«*

În decursul întregii cercetări și pertractări nu s'a putut adevări nimic, nu s'a aflat un singur om care să fie ca martor, și totuși judecătorul a adus osânda cunoscută, așa pe sufletul lui numai! Ear' această sentință e azi întărită de 3 instanțe, față de dl preot Gomboș, ear' pe clopotar 'l-a scos de sub pedeapsă, — și așa ca mâne vom vedea pe bătrânul preot Gomboș, om de aproape 60 ani, care abia-și vede de alte nevoi, nu se mai umble cățărându-se prin turnuri să pună steaguri, — nevinovat de tot dus la temniță, osândit fără martori, fără dovezi!

Aceasta chiar și în Țeara-Ungurească în anul milleniului (așadar' în anul culmii »cuminții« nației »cavaleresti«) e prea mult, e prea »cavaleresc!«

Bătrânul preot e hotărât să nu plătească amenda de bani, îi va lăsa să vină »nobili« patrioți să-î iee boii din jug, căci este un D-zeu care le vede toate, și este un neam român pe aici, care — le ține minte!...

Un Mot.

FEL DE FEL

Femeile în Siberia.

Siberia, și mai cu seamă părțile dinspre Apus, sânt foarte sêrace de femei. Nicăiri femeile nu au mai mare căutare ca acolo! Pentru aceea ele duc o viață așa de frumoasă în Siberia, încât nu le place a o părăsi după-ce soarta le-a dus acolo. Se poate spune cu hotărâre, că în depărtatul loc nici o singură fată nu rămâne nemăritată! În multe locuri câte o femeie trăește cu mai mulți bărbați fără vre-o pedecă din partea cuiva.

Interesantă este următoarea povestire, pe care o aduce ziarul siberian »Wladiwostok« și care ne arată ce plăcere e pentru femei a trăi în acele părți.

Ori de câte-ori pornește din gura riului Amur un vapor cu soldați liberați din diferite garnisoane ale Siberiei spre a se întoarce în Rusia-europeană — spune numita foaie, — se repetă următoarele scene:

Cu câteva zile naintea pornirii vaporului, multe femei ale soldaților liberați și cari au urmat pe acestia până aci, pier fără a putea fi găsite nicăiri.

Bieții soți caută înzadar pe necredincioasele lor neveste, până în clipa celui din urmă semn al plecării vaporului, care îi întoarce pentru totdeauna la locul natal.

Femeile vreau mai bucuros să rămână în Siberia, și îndată după pornirea vaporului ele ies vesele din ascunzătoarele lor!

Când vaporul »Orel« al flotei voluntare pornia pentru cea din urmă-dată în acest an din Wladiwostok spre Odessa, — mai mulți soldați însurați au plecat fără femeile lor! Unsprezece din acestea 'și-au perdut urma în cele din urmă clipe, și nu era cu puțință de a le găsi!

POȘTA REDACȚIEI.

Dlui *Lazar Stan* în *Socet*. Vi-s'au trimis numerii dela jumătatea anului încoace, câți am mai avut, și vă socotim 1 fl. 50 cr. pe jumătatea a doua a anului curent, ear' 1 fl. 50 cr., vi-se vor socoti pe anul viitor.

Ni. Deja din 7 Oct. n. ai o scrisoare la poșta. Rog avizează-mă dacă n'ai primit-o.

Dlui *V. D.* în *Mogos*. Nu cunoaștem chestia, dar' trimiteți și vîzîndu-o, vă putem spune de se poate ori nu. La tot casul e foarte întîrziată. Ce se poate însă o să vă facem.

Dlui *Al. M. a lui V.* în *C*. S'a răspuns îndată dlui *Dr. R.* în *B.* de unde ni-s'a trimis, rugîndu-î să o trimită »Dr.« ca fiind mai aproape de locul adunării.

D-Sale N. Gr. în *F. E.* prea tîrziu să mai revenim asupra acelu lucr. Fii bun vestește-ne îndată, cari alegători români dela *D-Voastră* și de prin comunele vecine vor merge la alegere și cine 'i-a îndemnat.

D-lui *I. J.* în *Cecea*. Din lipsa de spațiu, în alt număr.

Unui »*Teran*« în *P.* N'am avut timp s'o cetim. În alt număr primești răspuns.

Din public

(Pentru cele publicate în rubrica aceasta, redacția nu primește răspunderea.)

Dare de seamă.

— Intregire. —

Pentru Despărțământul IX. al »Asociațiunii« au mai contribuit prin lista dlui preot *Nicolau Popoviciu* din *Cib* și s'au administrat al Direcție:

Nicolau Popoviciu taxa pro 1896 5 fl.; *Nicolau Popoviciu* membru ajutător 50 cr.; *Maria Popoviciu*, preteasă 30 cr.; *Hortensia Popoviciu* 20 cr.; *Luca Oncu* 50 cr.; *Irimie Boca* 10 cr.; *Susana Olea* 5 cr.; *Maria Cristea* 10 cr.; *Iuon Perța* 10 cr.; *Aron Dan* 10 cr.; *Pascu Puicu* 10 cr.; *Petru Stanciu* 5 cr.; *Constantin Criste* 10 cr.; *Simion Oncia* 5 cr.; *Simion Dan* 10 cr.; *Grigorie Suci* 10 cr.; *Petru Perța* 5 cr.; *Petru Oncia* 10 cr.; *Antonie Suci* 10 cr. Total: 7 fl. 70 cr.

Prin lista dlui *Iosif Costea*, preot tot în *Cib*, s'au administrat dela:

Iosif Costea (membru ajutător) 50 cr.; *Todor Mihai* 20 cr.; *Ioan Perța* 10 cr.; *Aron Crainic* 10 cr.; *Nicolae Costea* 10 cr.; *David Aron* 10 cr.; *Ana Costea* 20 cr.; Total 1. fl. 30 cr.; *Comitetul*.

Pentru redacție responsabil: *Ioan M. Corvin*.

LOTERIE.

Tragerea din 10 Octomvrie st. n.

Budapesta: 58 69 75 52 25

Tragerea din 3 Octomvrie st. n.

Timișoara: 68 40 88 49 10

Tragerea din 14 Octomvrie st. n.

Sibiiu: 26 58 11 66 5

CALINDARUL SĂPTĂMĂNEI

dela 6—12 Oct st. v.

Zile	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Dum. a 21-a d. Ros., gl. 4, sft. 10.		
Dum.	6 † Apost. Toma	18 Luca Ev.
Luni	7 Mcii. Sergie și Vach	19 Ferdinand
Mărți	8 Cuv. Pelagia	20 Vendelin
Merc.	9 Apost. Iacob	21 Ursula
Joi	10 Muc. Eulampie	22 Cordula
Vineri	11 † Apost. Elip	23 Ioan Capis.
Sâmb.	12 Mcii Prov. și Tarach	24 Rafail Arch.

„DETUNATA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII
Sediul: BUCIUM, p. u. ABRUD (Abrudbánya).

93 (476)

Întemeiată în 1895.

14—15

Capital de acții: florini 30.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 6% interese fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interes încă o solvește institutul.

Depuneri se pot face și prin poșta și se efectuează momentan după sosirea comandai.

Direcțiunea institutului.

Ospetărie și cafenea!

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că cu începere dela 1 Octomvrie n. a. c. am deschis în **Deva**, în strada maghiară (Magyar utca), o

Ospetărie și cafenea

nouă, arangiată cu gust și îngrijire după cele mai înaintate pretensiuni ale timpului. Servesc onoratului public cu **tot felul de beuturi naturale și bune**, pe lângă *prețuri moderate!*

Asemenea se pot avea în toată vremea tot felul de **mâncări** bine pregătite și ieftine!

Cost cu abonament, la ospetărie și acasă!

Rugînd on. public pentru numeroasă cercetare, pe lângă promisiunea că va fi deplin mulțumit,

semnez cu toată stima

Alexiu Pascu,
ospetar.

137 (477) 2—4

„FAGETANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, CA SOCIETATE PE ACȚIUNI
în Facset (Banat)

acoardă după depuneri spre fructificare de ori-ce sumă

6% interese

la an, solvind institutul contribuțiunea după interesele capitalizate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectui și prin poșta.

128 (478) 6—16

Direcțiunea.

Telegr.: „Minerva“

„Minerva“
Institut tipografic, societate pe acții
în Orăștie

Se recomandă a executa următoarele:

Opuri și Broșuri Placate Bilete de logodnă și cununie Carte și epistole Couverte în toată mărimea Circulare și preț-curenturi Note	Bilete de vizită după plac și cerere Registre și imprimare pentru toate speciile de servicii Anunțuri Bilanțuri, Compturi și Adrese.

Aceasta Tipografie este provădită cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de liere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.